

Főoldal>Bírósági eljárások>Polgári ügyek>Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [pt](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

portugál

Swipe to change

Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Portugália

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Először is fontos rögzíteni, hogy az ebben a tájékoztatóban adott válaszok csak a bíróságokra vonatkoznak (amelyekre Portugáliában jellemzően rendes bíróságokként (*tribunais comuns*) hivatkoznak). A rendes bíróságok mellett az igazságszolgáltatási fórumok egyéb kategóriái is léteznek: az Alkotmánybíróság, a közigazgatási bíróságok, a Számvevőszék (*Tribunal de contas*). Léteznek továbbá békebíróságok (*Julgados de Paz*) és választottbírók (*tribunais arbitrais*) is.

A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező fórum megállapítására az alábbi szabályt kell alkalmazni: a bíróságok rendelkeznek hatáskörrel olyan ügyekben, amelyeket nem utaltak az igazságszolgáltatási fórumok más kategóriáihoz.

Emellett a rendes bírósági rendszeren belül a szakosított bíróság ellentettje nem a rendes polgári bíróság. A szakosított bíróság ellentettje az általános hatáskörű bíróság. Az, hogy az ügy szakosodott tanács (*juízo*) vagy bíróság vagy az általános hatáskörű tanács vagy bíróság elé kerül-e, függ a kereset tárgyától, és bizonyos, alább felsorolt esetekben a perértéktől is.

A következő jogszabályok irányadók:

a 2013. augusztus 26-i 62/2013. sz. törvény, melynek legfrissebb szövegváltozata az alábbi linken érhető el:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis

a 2014. március 27-i 49/2014. sz. törvényerejű rendelet, melynek legfrissebb szövegváltozata az alábbi linken érhető el:

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&

Az elsőfokú bíróságok főszabály szerint nagyobb illetékességi területű bíróságokra (*Tribunais de competência territorial alargada*) és kerületi bíróságokra (*Tribunais de comarca*) tagolódnak (a 62/2013. sz. törvény 33. cikke).

Annak megállapításához, hogy melyik elsőfokú bírósághoz kell fordulni, az alábbi pontokra is figyelemmel kell lenni.

A tágabb illetékességi területtel rendelkező bíróságok szakosított bíróságok, amelyek a több kerületből álló terület egészére vagy annak egy részére kiterjedő illetékességgel rendelkeznek. Portugáliában az alábbi, tágabb illetékességi területtel rendelkező bíróságok működnek: Tengerészeti bíróság (*Tribunal marítimo*); A szellemi tulajdonnal foglalkozó bíróság (*Tribunal da propriedade intelectual*); Versenyjogi, szabályozási és felügyeleti bíróság (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*); Büntetés-végrehajtási bíróság (*Tribunal de execução das penas*); a Központi Bünyügyi Nyomozóbíróság (*Tribunal central de instrução criminal*) (a 62/2013. sz. törvény 83. cikke).

A kerületi bíróságok különleges, általános hatáskörű és illetékességű bíróságokra tagolódnak (a 62/2013. sz. törvény 81. cikke).

Valamennyi központi kollégium szakosított, és azokat központi polgári kollégiumokra, központi büntetőkollégiumokra, központi vizsgáló kollégiumokra, központi kereskedelmi kollégiumokra, központi végrehajtási kollégiumokra, központi családjogi és fiatalokéval foglalkozó kollégiumokra és központi munkaügyi kollégiumokra tagolják.

A helyi kollégiumok polgári helyi kollégiumokra, helyi büntető kollégiumokra, kis értékű bűncselekményekkel foglalkozó helyi kollégiumokra, általános hatáskörű helyi kollégiumokra és közelségi helyi kollégiumokra oszthatóak fel.

A közösséget érintő ügyekkel foglalkozó helyi kollégiumok a kerületi bíróságok részeként működnek: mindössze átvesszik az adott kerület területén illetékes kollégiumok vagy bíróságok előtt már vizsgált ügyekkel kapcsolatos dokumentumokat, tájékoztatást nyújtanak, videokonferenciát tartanak és segítik az eljárások lefolytatását. Az ügyeket azonban nem egy közelségi helyi kollégium tárgyalja, és főszabály szerint azokat ott nem lehet megindítani (a 62/2013. sz. törvény 130. cikkének (5) és (6) bekezdése).

Bizonyos esetekben egyes eljárásokat nem a bíróságok, hanem más hatóságok előtt kell megindítani és lefolytatni. Ezeket az eljárásokat az ügytől függően egy adott szakaszban átteszik a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságra: ha egyes határozatok ellen kifogást, fellebbezést nyújtottak be, vagy szükség van azok jóváhagyására. Ez a helyzet az alábbi eljárások esetében:

A különleges kilakoltatási eljárást elektronikusan kell megindítani a Portóban található Nemzeti Bérleti Hivatal (*Balcão Nacional do Arrendamento*) előtt, amely az ország egész területére illetékes. Kérjük, olvassa el: [itt](#)

A tartozás behajtására irányuló fizetési meghagyásos eljárást elektronikusan kell megindítani a Portóban található Fizetési Meghagyásokat Kezelő Nemzeti Hivatal (*Balcão Nacional de Injunções*) előtt, amely az ország egész területére illetékes. Kérjük, olvassa el: [itt](#)

A hagyatéki leltározási eljárást (*processo de inventário*) bizonyos esetekben a rendes bíróságokon kell megindítani, míg más esetekben a bíróságon vagy közjegyzőnél is megindítható.

A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnál eljáró ügyész feladata határozni az alábbi kérelmek felől: mentesítés a hozzájárulás követelménye alól (amennyiben a kérelem valamely személy cselekvőképzetlenségére vagy távolmaradására vonatkozik); a cselekvőképtelen személy jogi képviselője által végzett cselekmények engedélyezése; ismeretlen helyen tartózkodó személy vagyontárgyai értékesítésének vagy megterhelésének engedélyezése; cselekvőképtelen személy képviselője által végzett cselekmények megerősítése; valamint a jogi képviselő felhívása arra, hogy nyilatkozzon a cselekvőképtelen személy javára szóló ajándékozás elfogadásáról vagy visszautasításáról.

Bármely anyakönyvi hivatalnál meg kell indítani a felek közötti egyezsége irányuló eljárást a következő kérdésekben: a nagykorú gyermek vagy a nagykorúsított kiskorú tartása; a kiskorú gyermek tartása mindkét szülő beleegyezése esetén; ki kapja meg a közös otthon; a másik házastárs családi nevének viselésére vonatkozó jogosultság megszüntetése; a volt házastárs családi neve használatának engedélyezése; különválás és házasság felbontása közös megegyezéssel, akár van közös vagyon, akár nincs; a felek különválásának és a vagyon megosztásának a házasság felbontásává átalakítása; a kiskorú gyermek feletti szülői felügyelet szabályozása vagy annak megváltoztatása.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

E tekintetben rendes helyi polgári bíróságok alatt a kerületi bíróságok helyi polgári kollégiumait és általános hatáskörű kollégiumait kell érteni. E bíróságok az alapesetben hatáskörrel rendelkező bíróságok, azaz akkor van hatáskörük, ha az ügyre más kollégium vagy szakosított bíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Hatáskörük az alacsony perértékű ügyekre is kiterjed.

Ezért az alábbi ügyekben a helyi polgári kollégiumhoz vagy – ennek hiányában – a kerületi bíróság általános hatáskörű helyi kollégiumához kell fordulni:

a szokásos jellegű polgári megállapítási keresetek, ahol a perérték nem haladja meg az 50 000,00 eurót;

olyan ügyek, amelyeket nem utaltak más, tágabb hatáskörrel rendelkező kollégium vagy bíróság elé;

végrehajtási eljárások, amennyiben nincsen végrehajtási kollégium vagy más hatáskörrel rendelkező szakosított kollégium vagy illetékes bíróság;

a kiskorú gyermeket érintő sürgős intézkedések a polgári jogi gyámsággal, az oktatási célú gyámsággal, valamint neveléssel kapcsolatban, még akkor is, ha létezik az ilyen keresetekre hatáskörrel rendelkező családjogi és fiatalkorúakkal foglalkozó kollégium, amennyiben az említett családjogi és fiatalkorúakkal foglalkozó kollégium más településen található;

olyan végzések, iratok, értesítések és tájékoztatások, amelyeknek helyben kell eleget tenni más bíróságok vagy hatáskörrel rendelkező hatóságok megkeresése alapján;

törvényben meghatározott egyéb esetek;

a kikötőmester által tengerészeti szabálysértési eljárásban hozott határozat elleni fellebbezés, és az ügy tárgyát tekintve a Tengerészeti Bíróság hatáskörébe tartozó, az 50 000,00 euró perértéket nem meghaladó rendes megállapítási kereset olyan illetékességi területen, amely nem tartozik a Tengerészeti Bíróság illetékességi területéhez;

a 2007. július 11-i 861/2007/EK rendelet szerinti kis értékű követelések.

Annak megállapítása érdekében, hogy a helyi polgári kollégiumhoz vagy az általános hatáskörű helyi kollégiumhoz, vagy valamely központi szakosított kollégiumhoz kell-e fordulnia, kérjük, lentebb tekintse meg a választ a 3. kérdésre: *Ha szakosított bíróságnak van hatásköre, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?*

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A hatásköri szabályok alapján – figyelemmel a hierarchiára – a rendes bíróságok elsőfokú bíróságokra, fellebbviteli bíróságokra (*Tribunais da Relação*) (vagy másodfokú bíróságokra) és a Legfelsőbb Bíróságra tagolódnak (*Supremo Tribunal de Justiça*), amely a végső fokon eljáró rendes bíróság (a 62/2013. sz. törvény 42. cikke).

A jogszabályok meghatároznak olyan ügyeket, ahol a fellebbezés megengedhetősége a bíróságokra vonatkozó értékhatártól függ:

A fellebbviteli bíróságok legfeljebb 30 000,00 eurót ítéhetnek meg.

Az elsőfokú bíróságok (*Tribunais de primeira instância*) legfeljebb 5000,00 eurót ítéhetnek meg (a tájékoztató utolsó frissítésének időpontjában érvényes értékek).

Általános szabályként a Legfelsőbb Bíróság bírálja el azokat a fellebbezéseket, amelyek értéke meghaladja a fellebbviteli bíróságokra vonatkozó határértéket, a fellebbviteli bíróságok pedig az elsőfokú bíróságokra vonatkozó határérték feletti fellebbezéseket (a 62/2013. sz. törvény 44. cikke).

A kereseteket az elsőfokú bíróságon kell benyújtani és megindítani. Továbbá az elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozik a közjegyzői és az anyakönyvvezetői határozatok, valamint a jogszabályban meghatározott egyéb határozatok elleni fellebbezés elbírálása. Annak megállapításához, hogy melyik elsőfokú bíróság illetékes, alkalmazni kell a pertárgytól, a perértéktől és a területtől függő hatásköri és illetékességi szabályokat, amelyeket az alábbi kérdésekre adott válaszokban mutatunk be.

A fellebbviteli bíróságok általában csak az elsőfokú bíróságok határozatai ellen benyújtott fellebbezéseket bírálják el. Kivételesen a jogszabályok hatáskört biztosítanak számukra bizonyos ügyek első fokon történő elbírálására. A fellebbviteli bíróságok döntenek az elsőfokú bíróságok közötti illetékességi összeütközés esetén, az elsőfokú eljárásban hozott végzések elleni panaszok ügyében, valamint a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott külföldi bírósági határozatok felülvizsgálata tárgyában.

A Legfelsőbb Bíróság elbírálja a fellebbviteli bíróságok ítéletei ellen benyújtott fellebbezéseket. A jogszabályokban előírt speciális esetekben az elsőfokú bíróság határozata ellen előterjesztett fellebbezést is elbírálja. A törvény kivételesen hatáskört biztosít számára bizonyos ügyek első- és legfelsőbb fokon eljáró bíróságként történő elbírálására. A Legfelsőbb Bíróság tárgyalja a fellebbviteli bíróságok közötti illetékességi összeütközési ügyeket is, valamint az egységes ítélkezési gyakorlatot szolgáló rendkívüli felülvizsgálati eljárásokat.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

Az elsőfokú bíróságok

Portugáliában 23 kerületi bíróság van (*tribunais judiciais de comarca*):

Azori-szigetek kerületi bírósága

Aveiro kerületi bírósága

Beja kerületi bírósága

Braga kerületi bírósága

Bragança kerületi bírósága

Castelo Branco kerületi bírósága

Coimbra kerületi bírósága

Évora kerületi bírósága

Faro kerületi bírósága

Guarda kerületi bírósága

Leiria kerületi bírósága

Lisszabon kerületi bírósága

Észak-Lisszabon kerületi bírósága

Nyugat-Lisszabon kerületi bírósága

Madeira kerületi bírósága

Portalegre kerületi bírósága

Portó kerületi bírósága

Kelet-Portó kerületi bírósága

Santarém kerületi bírósága

Setúbal kerületi bírósága

Viana do Castelo kerületi bírósága

Vila Real kerületi bírósága

Viseu kerületi bírósága

(a 62/2013. sz. törvény 33. cikke).

E bíróságok mellett léteznek tágabb illetékességi területtel rendelkező bíróságok, amelyek közül az alábbi három a polgári és kereskedelmi ügyekre is hatáskörrel rendelkezik:

Tengerészeti bíróság (*Tribunal marítimo*),

A szellemi tulajdonnal foglalkozó bíróság (*Tribunal da propriedade intelectual*),

Versenyjogi, szabályozási és felügyeleti bíróság (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*).

(a 62/2013. sz. törvény 83. cikke).

Fellebbviteli bíróságok

Másodfokon öt fellebbviteli bíróság működik, amelyeket a székhelyük szerinti településről neveztek el:

a lisszaboni fellebbviteli bíróság

a portói fellebbviteli bíróság

a coimbrai fellebbviteli bíróság

az évorai fellebbviteli bíróság

a guimarãesi fellebbviteli bíróság

(A 62/2013. sz. törvény 32. cikkének (1) bekezdésében említett I. melléklet).

A legutolsó fokon eljáró bíróság

A Lisszabonban található Legfelsőbb Bíróság.

(a 62/2013. sz. törvény 31. cikke).

A Legfelsőbb Bíróság Portugália egész területére illetékes. A fellebbviteli bíróságok és az elsőfokú bíróságok a saját igazságügyi kerületük területére illetékesek, amelyet a bírósági rendszer szervezetről szóló törvény (a 2013. augusztus 26-i 62/2013. sz. törvény) határoz meg. Annak megállapításához, hogy egyik vagy másik város bírósága illetékes-e, a bírósági rendszer szervezetről szóló, fent említett törvény I., II. és III. mellékletét is ellenőrizni kell.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Természetes személyek

Valamely konkrét jogszabályi rendelkezés vagy az alábbiakban ismertetett szabályok eltérő rendelkezése hiányában az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes (a portugál polgári perrendtartás 80. cikke):

Ha az alperesnek nincs szokásos tartózkodási helye vagy lakóhelye nem ismert vagy az alperes ismeretlen helyen tartózkodik, az ügyet a felperes lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt kell megindítani.

Az ismeretlen helyen tartózkodó személy vagyonának ideiglenes vagy végleges elhelyezése iránti kérelmet az utolsó ismert portugáliai lakóhely szerinti bírósághoz kell benyújtani.

Ha az alperes tartózkodási helye és lakóhelye külföldön van, az alperes tényleges tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes.

Ha az alperes nem Portugáliában tartózkodik, a felperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Ha a felperes lakóhelye szintén külföldi országban található, a lisszaboni bíróság illetékes.

Jogi személyek és társaságok

Ha az alperes az állam, azokban az ügyekben, amelyekben az alperes lakóhelye szerinti bíróság lenne illetékes, az illetékesség a felperes lakóhelye szerinti bíróságra száll át (a polgári perrendtartás 81. cikke).

Ha az alperes egy másik jogi személy vagy társaság, akkor a központi ügyvezetés helye vagy a fióktelep, a képviselő, a leányvállalat, a küldöttség vagy képviselő helye szerinti bíróság illetékes attól függően, hogy a keresetet a jogi személy vagy az utóbbi szervezetek ellen indították-e.

Ugyanakkor a Portugáliában fiókteleppel, ügynökséggel, leányvállalattal, kirendeltséggel vagy képviselői irodával rendelkező külföldi jogi személy vagy társaság ellen indított keresetet az e szervek székhelye szerinti bíróság előtt is meg lehet indítani, bár a keresetet az anyavállalat ellen kell benyújtani.

Alperesi pertársaság és keresethalmazat (a polgári perrendtartás 82. cikke)

Ha az ügyben több alperes is van, mindegyiküket azon bíróság előtt kell perelni, amelynek területén többségük lakóhelye van. Ha azonos számú alperes lakik különböző helyeken, a felperes bármelyik alperes lakóhelye szerinti bíróságot választhatja.

Ha a felperes több kereseti kérelmet terjeszt elő, és ezek tekintetében eltérő bíróságok illetékesek, a felperes eldöntheti, hogy e bíróságok közül melyiknél indítson keresetet.

Ez alól az egyetlen kivétel az, amikor a bíróság hivatalból megállapíthatja a keresetre való illetékességének hiányát területi vagy perértékbeli okokból, illetve megállapodás alapján. Amennyiben a bíróság az ügyben illetékességének hiányát állapítja meg, a keresetet az érintett kereset elbírálására illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ez a helyzet például az olyan esetekben, amelyekben az egyik kereseti kérelem elbírálására vonatkozó illetékesség az ingatlan elhelyezkedésétől vagy a kötelezettség teljesítésének helyétől függ. Ez vonatkozik a biztosítási végzést (*providência cautelar*) vagy előkészítő intézkedéseket (*diligência antecipada*) érintő ügyekre, az olyan ügyekre, amelyekben az egyik fél bíró vagy annak hozzátartozója, bizonyos végrehajtási eljárásokra, olyan ügyekre, amelyeket valamely más ügygel egyesíteni kell, olyan ügyekre, amelyekben a határozathozatalt nem előzi meg az alperes idézése, vagy olyan ügyekre, amelyekben a bíróságnak a perértékre tekintettel nincs hatásköre.

Amennyiben keresethalmazatot alkotó kérelmek függő vagy járulékos viszonyban állnak egymással, az ügyet az a bíróság tárgyalja, amelyeknek az alapkeresetre hatásköre és illetékessége van.

Ügyek, amelyekben az egyik fél bíró, bíró házastársa vagy meghatározott hozzátartozója (a polgári perrendtartás 84. cikke)

A bírót, a bíró házastársát, a bíró bármelyik leszármazóját vagy felmenőjét, vagy a bíróval közös háztartásban élő személyt érintő ügyekre –amennyiben az adott ügyet abban az igazságügyi körzetben kell megindítani, amelyekben a bíró hatáskörét gyakorolja – a bíró igazságügyi kerületéhez legközelebb fekvő igazságügyi körzet fő bírósága illetékes.

Ha az ügyet abban az igazságügyi kerületben indították meg, amelyikben a kizárt bíró hatáskörét gyakorolja, vagy az érintett bírót oda áthelyezik és az ügy ott már tárgyalási szakban van, az ügyet a legközelebbi igazságügyi kerületbe teszik át.

A fenti említett szabályok nem vonatkoznak azokra az igazságügyi kerületekre, ahol több bíró van, mivel ebben az esetben az ügyet azonos igazságügyi körzeten belül egy másik bíróhoz teszik át.

A fellebbezések elbírálása

A fellebbezést ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amely a hierarchiában azon bíróság felett áll, amelynek a határozata ellen a fellebbezést benyújtották (a polgári perrendtartás 83. cikke).

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az alábbiak mindhárom kérdésre választ adnak.

A vagyontárgy helye szerinti illetékesség

Az ingatlanhoz fűződő dologi jogokkal vagy az ingatlan használatára vonatkozó, személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos ügyeket, a közös tulajdonú ingatlan megosztásához, a kilakoltatáshoz, az elővásárlási joghoz és a jelzálogjog érvényesítéséhez kapcsolódó ügyeket, valamint a jelzáloghitel megerősítésére, felváltására, csökkentésére vagy törlésére irányuló ügyeket a szóban forgó ingatlan fekvése szerinti bíróságon kell megindítani.

A hajókon vagy repülőgépeken fennálló jelzálogok megerősítésére, felváltására, csökkentésére vagy törlésére irányuló kereseteket azonban az adott lajstrom helye szerinti igazságügyi kerület bírósága előtt kell megindítani. Ha a jelzáloghitel több igazságügyi kerületben nyilvántartásba vett hajókra vagy légi járművekre is kiterjed, a felperes e körzetek közül bármelyiket választhatja.

Ha a kereset tárgya azonos személyhez tartozó, egyszeri használatra szánt ingóságok csoportja, vagy ingó és ingatlan eszközök, vagy eltérő illetékességi területen található ingatlanok, az ügyet azon bíróság előtt kell megindítani, amelynek illetékességi területén a legnagyobb értékű ingatlan fekszik. E célból az ingatlan-nyilvántartási értékeket veszik figyelembe. Ha a kereset tárgyat képező ingatlan fekvése szerint több igazságügyi kerületbe tartozik, a felperes a keresetet a választása szerinti bármelyik kerületben megindíthatja (a polgári perrendtartás 70. cikke).

A kötelezettség teljesítésének kikényszerítésére vonatkozó hatáskör

A kötelezettség teljesítésének kikényszerítését célzó, a nemteljesítésért vagy hibás teljesítésért járó, illetve a szerződés a szerződésszegésen alapuló felmondása miatti kártérítés iránti keresetet az alperes lakóhelye szerinti bíróságon kell benyújtani.

A hitelező azt a bíróságot is választhatja, amelynek illetékességi területén a kötelezettséget teljesíteni kellett volna, ha az adós jogi személy, vagy ha a hitelező és az adós lakóhelye egyaránt Lisszabon, vagy Porto területén található.

A jogellenes cselekményen vagy kockázaton alapuló polgári jogi felelősség megállapítása iránti kereset esetén az illetékes bíróság a cselekmény elkövetésének helye szerinti bíróság (a polgári perrendtartás 71. cikke).

A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontására és a különválásra irányuló eljárásokban a felperes lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 72. cikke).

A díj megfizetése iránti kereset

A jogi képviselő vagy szakértő díjának megfizetése, valamint az ügyfélnek megelőlegezett összegek behajtása tekintetében a szolgáltatásnyújtás helye szerinti bíróság illetékes. A díjak megfizetése iránti keresetet egyesíteni kell azzal az üggyel, amellyel összefüggésben a szolgáltatást nyújtották.

Ha azt az ügyet amelyben a szolgáltatást nyújtották, a fellebbviteli bírósághoz vagy a Legfelsőbb Bírósághoz nyújtották be, a díjfizetés iránti keresetet az adós lakóhelye szerinti kerületi bíróság előtt kell tárgyalni (a polgári perrendtartás 73. cikke).

A közös hajókár meghatározása és felosztása

A közös hajókár megállapítására és elosztására annak a kikötőnek a bírósága illetékes, ahova a közös hajókárt elszenvedő hajó rakományát szállították vagy kellett volna szállítani (a polgári perrendtartás 74. cikke).

A hajók összeütközéséből származó veszteségek és károk

A hajók összeütközéséből származó veszteségekkel és károkkal kapcsolatos keresetet a baleset helye, a másik hajónak ütköző hajó tulajdonosának lakóhelye, a hajó lajstromba vételének helye vagy a hajó fellelhetőségének helye, vagy azon kikötő helye szerinti bíróság előtt lehet benyújtani, ahol a károsodott hajó először kikötött (a polgári perrendtartás 75. cikke).

A hajóknak nyújtott mentésért vagy segítségnyújtásért járó illetmények

A hajóknak nyújtott mentésért vagy segítségnyújtásért járó illetmények megfizetése iránti kérelmeket az esemény bekövetkezésének helye, a megmentett tárgyak tulajdonosa lakóhelyének vagy a megmentett hajó lajstromba vételének vagy fellelhetőségének helye szerinti bíróságnál lehet megindítani (a polgári perrendtartás 76. cikke).

A hajók feletti zálogjogok megszűnése

Az ingyenesen vagy ellenérték fejében megszerzett hajó zálogjogtól mentessé nyilvánítása iránti keresetet annak a kikötőnek a bíróságához kell benyújtani, ahol a hajót a megszerzés időpontjában lehorgonyozták (a polgári perrendtartás 77. cikke).

Ideiglenes intézkedések és előkészítő intézkedések

Az áruk lefoglalását és zár alá vételét azon bíróság előtt kell kérelmezni, ahol a kapcsolódó eljárást meg kell indítani, vagy az áruk fellelhetőségének helye szerinti bíróságon, vagy ha az áruk több kerületben találhatók, bármelyik érintett bíróságon.

Az új építési munkák azonnali felfüggesztését elrendelő biztosítási végzésre (*embargo de obra nova*) a munkálatok folytatásának helye szerinti bíróság illetékes.

Más ideiglenes intézkedéssel kapcsolatban az a bíróság illetékes, ahol a kapcsolódó keresetet be kell nyújtani.

A bizonyításra szolgáló előkészítő intézkedéseket azon kerület bírósága előtt kell kérelmezni, ahol ezeket az intézkedéseket meg kell tenni.

Az ideiglenes intézkedés iránti eljárást és a bizonyításfelvételt előkészítő intézkedéseket egyesítik a megfelelő keresethez, és szükség esetén átteszik arra a bíróságra, amelyhez a keresetet benyújtották (a polgári perrendtartás 78. cikke).

Bírósági értesítések

A bírósági értesítés iránti kérelmet annak a kerületnek a bíróságához kell benyújtani, ahol az értesítendő személy lakóhelye van (a polgári perrendtartás 79. cikke).

Végrehajtás (A polgári perrendtartás 89. cikke)

Különös jogszabályi rendelkezések vagy az alábbiakban ismertetett szabályok eltérő rendelkezése hiányában a végrehajtásra **főszabály szerint** az adós lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

A végrehajtást kérő választhatja a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróságot, ha az a fél, aki ellen a végrehajtást kéri, jogi személy, vagy ha a végrehajtást kérő fél lakóhelye Lisszabon vagy Porto területén található, és azon fél lakóhelye, aki ellen a végrehajtást kéri, ugyanazon város területén van. Amennyiben a végrehajtás meghatározott áruk átadására vagy dologi biztosítékkal fedezett tartozásra irányul, a tárgy fekvése szerinti bíróság, illetve az a bíróság illetékes, amelynek az illetékességi területén a megterhelt eszközök fellelhetők.

Ha a végrehajtási eljárást annak a félnek a lakóhelye szerinti bíróságon kell megindítani, aki ellen a végrehajtást kérték, és e fél lakóhelye nem Portugáliában van, de van ott vagyona, a végrehajtási eljárásra a vagyontárgyak fekvésének helye szerinti bíróság illetékes.

A vagyontárgy helye szerinti bíróság is illetékes, ha: a végrehajtást portugál bíróság előtt kell megindítani, mivel az portugál székhelyű társaság/egyéb jogi személy alapításának/felszámolásának érvényességére, vagy ezen személyek társasági szervei által hozott határozatok érvényességére vonatkozik; és a végrehajtásra vonatkozó, a fentiekben vagy az alábbiakban ismertetett szabályokban foglalt egyik helyzet sem áll fenn.

Több olyan végrehajtási eljárást érintő ügyekben, amelyekre különböző bíróságok illetékesek, annak a félnek a lakóhelye szerinti bíróság illetékes, akivel szemben a végrehajtást kéri.

A portugál bíróság határozatának végrehajtása tekintetében a végrehajtás iránti kérelmet azon eljárás keretében kell előterjeszteni, amelyben a határozatot meghozták, és azt ugyanabban az ügyiratban rögzítik. Ha az ügyet később megfellebbezik, a végrehajtást a hiteles másolaton rögzítik. Ha külön kollégium illetékes a végrehajtásra, az ítélet másolatát, a végrehajtási eljárást megindító kérelmet és a kíséret iratokat sürgősen meg kell küldeni e külön kollégiumnak. Ha a választottbírók hozták meg a határozatot a Portugáliában lefolytatott választottbíróági eljárásban, a végrehajtásra a választottbíróági eljárás helye szerinti kerületi bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 85. cikke).

Ha a keresetet a fellebbviteli bírósághoz vagy a Legfelsőbb Bírósághoz nyújtották be, annak a félnek a lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal, aki ellen a végrehajtást kéri. Ha az adós bíró vagy bíró meghatározott hozzátartozója, a fenti *Ügyek, amelyekben az egyik fél bíró, bíró házastársa vagy meghatározott hozzátartozója* című részben említett szabályok irányadók. Mindenesetre a megállapítási eljárásra vonatkozó iratokat vagy azok másolatát megküldik a végrehajtásra illetékes bíróságnak (a polgári perrendtartás 86. cikke).

A rosszhiszemű pervitel miatt fizetendő költségekre, bírságra vagy kártérítésre vonatkozó végrehajtásra az a bíróság illetékes, amely előtt folyó eljárásban a vonatkozó számlát vagy elszámolást bejelentették. A költségekre, bírságokra vagy kártérítésre vonatkozó végrehajtási eljárásokat a megfelelő ügygel egyesítik.

Amennyiben a költségek, bírságok vagy kártérítés megfizetésére a fellebbviteli bíróság vagy a Legfelsőbb Bíróság előtt került sor, a végrehajtási eljárásra az eljárás helye szerinti elsőfokú bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 87. és 88. cikke).

Külföldi ítélet alapján történő végrehajtásra az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes (86. cikk, a polgári perrendtartás 90. cikke *szerint*).

Európai fizetési meghagyásra (a 2015/2421/EU rendelettel módosított 2006. december 12-i 1896/2006/EK rendelet) a portói kerületi bíróság első központi polgári kollégiuma illetékes.

Munkajog

Fő szabály szerint a keresetet az alperes lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani. A munkáltatók vagy biztosítók, valamint a szociális biztonsági intézmények esetében székhelynek tekintendő az is, ahol fiókteleppel, ügynökséggel, küldöttséggel vagy képviselői irodával rendelkeznek (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 13. cikke).

A munkaszerződéssel kapcsolatos, a munkavállaló által a munkáltató ellen indított pert azon bíróságon lehet megindítani, amelynek területén a munkavégzés történik, vagy amelynek területén a munkavállaló lakóhelye található.

Több felperes esetén a munkavégzés helye szerinti bíróság vagy a felperesek bármelyikének lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

Ha a munkát több helyen végzik, a munkaszerződésből eredő ügyeket e helyek bármelyikének bírósága előtt meg lehet indítani (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 14. cikke).

A munkabalesetekből és foglalkozási megbetegedésekből eredő kereseteket arra a helyre illetékes bíróság előtt kell megindítani, ahol a baleset bekövetkezett, vagy ahol a beteg utoljára olyan munkakörben dolgozott, amely a betegséget okozhatta.

Ha a baleset külföldön következik be, a keresetet Portugáliában, a károsult lakóhelye szerinti bíróság előtt kell megindítani.

Több kedvezményezett esetén a legnagyobb számú kérelmező lakóhelye szerinti bíróság illetékes, vagy ha a kérelmezők száma megegyezik, az elsőként keresetet benyújtó személy lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

Ha a sérült, megbetegedett munkavállaló vagy kedvezményezett **nyilvántartásba vett tengerész vagy légi jármű személyzetének tagja, és a baleset utazás során történik vagy a betegségre utazás során derül fény**, szintén illetékes azon nemzeti terület bírósága, amelyet a hajó vagy légi jármű elsőként ért, illetve az a bíróság, amelynek területén a hajót vagy légi járművet lajstromozták (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 15. cikke).

Csoportos létszámcsökkentés esetén a felfüggesztő hatályú ideiglenes intézkedések iránti kérelmeket és kifogásokat a munkavégzés helyére illetékes bíróságon kell benyújtani.

Ha a csoportos létszámcsökkentés több szervezet munkavállalóit érinti, az a bíróság illetékes, ahol a legnagyobb számú elbocsátott munkavállalóval rendelkező telephely található (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 16. cikke).

Fizetéseképtelenség

A fizetéseképtelenségi eljárásra – az ügytől függően – az adós székhelye vagy lakóhelye szerinti bíróság, vagy az örökhatályos halál időpontjában fennálló lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

Annak a helynek a bírósága is illetékes, ahol az adós fő érdekeltségeinek központja található. Ez alatt azt a helyet kell érteni, ahol az adós az ilyen érdekeltségeket szokásosan és harmadik felek által megállapítható módon kezeli (a fizetéseképtelenségről és a vállalkozások helyreállításáról szóló törvénykönyv 16. cikke).

A 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 21. és 22. cikkében említett, eljárást megindító **külföldi határozat közzétételét és közhitelű nyilvántartásba vételét** az adós telephelye szerinti portugál bíróságnál kell kérni. Amennyiben az adósnak nincsen telephelye Portugáliában, a kérelmet a lisszaboni kereskedelmi kollégiumnak kell benyújtani, ha a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona cég is beletartozik. Ha a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyona nem tartozik cég, a lisszaboni polgári kollégium illetékes.

A fent említett illetékeségi szabály alkalmazandó a **fizetéseképtelenség külföldi ügyben történő megállapításának elismerésére** (a fizetéseképtelenségről és a vállalkozások helyreállításáról szóló törvénykönyv 288. cikke).

Hagyatéki leltár

A hagyatéki leltározási eljárásra való illetékeség tárgyában tekintse meg az öröklésről szóló tájékoztatót.

A felnőttek és kiskorú gyermekek tartása, valamint döntés a szülői felügyeletről

A felnőtteknek és kiskorú gyermeknek fizetendő tartásdíjjal kapcsolatos megállapítási keresetekre, azok végrehajtására, valamint a szülői felügyeletről való döntés iránti keresetekre való illetékeség tárgyában tekintse meg az öröklésről szóló tájékoztatót.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Igen, bizonyos korlátok között.

A felek belföldi vonatkozásban kifejezett megállapodással dönthetnek úgy, hogy eltérnek a területi illetékeségi szabályoktól. Ez az úgynevezett **kikötött illetékeség** (*competência convencional*) (a polgári perrendtartás 95. cikke).

A kikötéses illetékeség nem alkalmazható olyan ügyekben, amelyekben a bíróság a területi alapon hivatalból megállapíthatja illetékeségének hiányát. Ez történik például akkor, ha a bíróság illetékességét az ingatlan fekvése, a kötelezettség teljesítésének helye alapozza meg, vagy biztosítási intézkedés vagy előkészítő intézkedés esetén. Ez érvényes olyan keresetekre is, amelyekben a felek bírák vagy azok meghatározott hozzátartozói, bizonyos végrehajtási eljárásokra, olyan ügyekre, amelyeket más ügyekhez kell egyesíteni, valamint olyan ügyekre, amelyekben a határozathozatal előtt az alperesnek nem kézbesítenek értesítést. Ezekben az esetekben nem lehet megállapodás útján eltérni a területi illetékeségtől.

A felek mérlegelése szerint soha nem lehet eltérni az ügy tárgya, súlya és értéke szerinti illetékeségi szabályoktól.

A kikötéses illetékeség – ha megengedett – ugyanolyan kötelező erővel bír, mint a jogszabályi illetékeség. Az ilyen megállapodásnak meg kell felelnie a kötelezettség forrásául szolgáló szerződés alaki követelményeinek. A megállapodást minden esetben írásba kell foglalni, és abban meg kell jelölni az érintett kérdéseket, valamint az illetékes bíróság megállapításának szempontjait.

Nemzetközi szinten a felek megállapodhatnak, hogy melyik bíróság illetékes valamely konkrét ügy elbírálására, vagy olyan ügyekre, amelyek esetlegesen az adott jogviszonyból erednek, feltéve, hogy a szóban forgó jogviszony több jogrendszerhez kötődik. Ezek a **magánjogi joghatósági megállapodások** (*actos privativos e atributivos de jurisdição*) (a polgári perrendtartás 94. cikke).

A megállapodás útján történő kijelölés lehet kizárólagos vagy vagylagos joghatóság – amennyiben létezik –, amely a portugál bíróságokéhoz képest választható. Kétség esetén azt kizárólagosnak kell tekinteni.

A joghatóság megválasztása csak akkor érvényes, ha minden következő feltételnek megfelel:

az elidegeníthetetlen jogokat érint;

a választás a kijelölt bíróságra vonatkozó jog szerint elfogadható;

a választást az egyik vagy mindkét fél szempontjából fontos ok indokolja, feltéve, hogy ez a másik félnek nem okoz jelentős hátrányt;

az ügy tárgya nem tartozik a portugál bíróságok kizárólagos joghatósága alá;

a választás írásba foglalt vagy írásban megerősített megállapodáson alapul, amelyben kifejezetten meg kell határozni azt a bíróságot, amelynek a joghatóságát kikötötték.

Mind a kikötéses (belföldi) illetékesség, mind a joghatóságot kikötő (nemzetközi) magánjogi megállapodások esetében a megállapodás akkor minősül írásba foglaltnak, ha azt a felek által aláírt okiratba foglalják, vagy az levélváltás, faxok, táviratok küldésének vagy más, írásban történő kommunikáció eredménye, és ezen okiratok vagy ténylegesen magukban foglalják a megállapodást, vagy hivatkoznak egy másik, a megállapodást magában foglaló okiraatra.

A munkaügyi bíróságokon semmiesik a törvény által előírt területi illetékességet kizáró megállapodások vagy kikötések (a munkaügyi bíróságokról szóló törvény 19. cikke).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Amint az már említésre került, Portugáliában az elsőfokú szakosított bíróságok az egyes kerületi bíróságok központi kollégiumai, a helyi polgári kollégiumok és a tágabb illetékességgel rendelkező bíróságok.

Az alábbiakban megjelöljük mindegyikük hatáskörét annak bemutatására, hogy a jogvita tárgyától függően melyikhez kell fordulni. Amint az már kifejtésre került, a per főszabály szerint az elsőfokú bíróság előtt indul, és az csak fellebbezés esetén kerül magasabb fokú bíróság elé.

Polgári központi kollégiumok (a 62/2013. sz. törvény 117. cikke)

50 000,00 eurónál nagyobb perértékű, megállapításra irányuló rendes polgári perek;

50 000,00 eurónál nagyobb perértékű polgári jogi végrehajtási eljárások olyan igazságügyi kerületekben, amelyekre más kollégium vagy bíróság nem illetékes;

a hatáskörükbe tartozó keresettel összefüggő ideiglenes intézkedésekre irányuló eljárások;

keresetek, végrehajtási eljárások és ideiglenes intézkedések, amelyek a kereskedelmi kollégium hatáskörébe tartoznának, azokban a kerületekben, ahol nincsen ilyen kereskedelmi kollégium;

a helyi kollégiumok előtt folyamatban lévő ügyek, ha változás következtében a perérték már legalább 50 001,00 euró;

kiskorú gyermek felnevelésével kapcsolatos eljárás a családjogi és fiatalkorúak bírósága illetékességi területén kívül;

legfeljebb 50 001,00 euró értékű rendes megállapítási keresetek, amelyek a Tengerészeti Bíróság területi illetékességén kívül eső bírósági kerületekben a Tengerészeti Bíróság hatáskörébe tartoznak.

Központi családjogi és fiatalkorúakkal foglalkozó kollégiumok

(*Személyállapotú és családjogi perek*) (a 62/2013. sz. törvény 122. cikke)

a házastársak közötti peren kívüli eljárások;

az élettársi kapcsolattal összefüggő vagy a közös háztartásban együtt élő személyeket érintő peren kívüli eljárások;

a különválással és a házasság felbontásával kapcsolatos keresetek;

a házasság érvénytelenségének megállapítása vagy érvénytelenítése iránti kereset;

a házastárs jóhiszeműségének bírósági megállapítása, ha a vélt házasságot semmisnek vagy érvénytelennek nyilvánítják;

a házastársak és az elvált házastársak közötti tartás megállapítása, illetve végrehajtása iránti keresetek;

a személyek családi állapotával és a családi jogállással kapcsolatos egyéb keresetek;

a bíróságok hatáskörébe tartozó keresetek a különválás, a házasság felbontása, a házasság érvénytelenségének megállapítása vagy érvénytelenítése következtében indított leltározási eljárások, valamint a vagyonmegosztás olyan különleges esetei, amelyekre az említett eljárásokra irányadó szabályokat kell alkalmazni.

(*Kiskorúak és felnőtt gyermekek*) (a 62/2013. sz. törvény 123. cikke)

gyámság alá helyezés és a vagyon kezelése;

kiskorú képviselőtében eljáró személy kijelölése és gyám (*curador-geral*) kijelölése kiskorú bíróságon kívüli képviselőtére, a szülői felelősségre is figyelemmel;

örökbefogadás engedélyezése;

a szülői felelősség gyakorlásának szabályozása és a kapcsolódó kérdések rendezése;

a kiskorú gyermekek, valamint az olyan nagykorú vagy nagykorúsított gyermekek után járó tartásdíj összegének meghatározása, akiknek tekintetében kiskorúként bírósági határozat született tartásdíj megállapításáról;

a tartással kapcsolatos végrehajtási eljárások intézése;

örökbefogadásra váró kiskorúak gondozásba vételének elrendelése (*confiança judicial de menores*);

döntés az örökbefogadásra kiválasztott személynél való elhelyezéséről vagy a jövőbeli örökbefogadás céljából intézményi elhelyezéséről;

az állandó nevelőszülői jogviszony megállapítása (*apadrinhamento civil*) és az erről szóló határozat visszavonása;

a kiskorú gyermek jogi képviselőjének felhatalmazása bizonyos cselekmények elvégzésére, a felhatalmazás nélkül elvégzett cselekmények jóváhagyása és az ajándékozás elfogadására irányuló intézkedések megtétele;

a kiskorú gyermek érdekében a szülők által nyújtandó biztosítékokra (*caução*) vonatkozó határozatok meghozatala;

a szülői felügyeleti jog teljes vagy részleges kizárásának elrendelése, és e jog gyakorlásának korlátozása;

az anyaság és az apaság hivatalból történő megállapítása, valamint az anyasággal és az apasággal kapcsolatos kifogások és vizsgálatok tárgyalása;

a kiskorú utónevének és családi nevének megválasztása, ha a szülők arról nem tudnak megállapodni;

ha vagyon őrzésére vagy kezelésére kerül sor, a gyám vagy a vagyonkezelő díjazásának meghatározása, a gyám, a vagyonkezelő vagy a családi tanács (*conselho de família*) tagja megbízásának visszavonásával, elbocsátásával vagy eltávolításával kapcsolatos kérdések tárgyalása, a beszámoló bekérése és értékelése, felhatalmazás adása jogszabályi jelzőlog (*hipoteca legal*) felváltására, valamint a nyújtott biztosíték megerősítésének és helyettesítésének meghatározása, továbbá különleges gyám kirendelése a kiskorú gyermek peren kívüli kérdésekben való képviselőtére;

bármilyen felügyeleti joggal kapcsolatos ügyben a kiskorú gyermek képviselőtére különleges gyám kinevezése;

az örökbefogadás módosítása, visszavonása és felülvizsgálata, az örökbefogadó fél beszámolójának bekérése és értékelése, valamint az örökbefogadott fél eltartásához szükséges jövedelem összegének meghatározása;
döntés a kiskorú gyermek érdekében nyújtott biztosítékok növeléséről és kiváltásáról;
a szülők által benyújtandó beszámoló bekérése és értékelése;
az előző bekezdésben szereplő eljárásokkal kapcsolatos bármely egyéb kérdés tárgyalása;
más szervek határozatainak felülvizsgálata olyan ügyekben, amelyekben a jogszabályok az előző hat pontban említett hatáskörök egy részét e szerveknek tartják fenn.

(Oktatási és védelmi gyámügyi ügyek) (a 62/2013. sz. törvény 124. cikke)

a kiskorú felnevelésével kapcsolatos eljárások előkészítése, értékelése és elbírálása;
kiskorú nevelésével kapcsolatos intézkedések alkalmazása és azok végrehajtásának ellenőrzése minden olyan esetben, amikor a kiskorú gyermek vagy a fiatalok személyi kockázatnak van kitéve és a gyermekvédelmi tanácsnak nincsen lehetősége a beavatkozásra;
az oktatási gyámügyi vizsgálattal kapcsolatos bírósági cselekmények elvégzése (*inquirito tutelar educativo*);
a 12 és 16 év közötti kiskorú gyermek által elkövetett, a jog által büncselekménynek minősített tényállás értékelése, gyámügyi intézkedések alkalmazása céljából;
a gyámügyi intézkedések alkalmazása és felülvizsgálata;
a gyámügyi intézkedések megszüntetése vagy visszavonása;
szabadságelvonással járó intézkedés hatály alatt álló kiskorú gyermekkel szembeni fegyelmi intézkedést elrendelő határozat ellen benyújtott fellebbezés elbírálása.

Megjegyzés

A családjogi és a fiatalkorúakkal foglalkozó kollégium hatásköre az oktatási és védelmi jellegű gyámügyi intézkedések vonatkozásában megszűnik, ha: a 16 és 18 év közötti kiskorú gyermek által elkövetett büncselekmény miatt a büntetőeljárásban szabadságelvonással járó nem felfüggesztett büntetést szabnak ki; vagy a kiskorú gyermek az elsőfokú határozathozatalt megelőzően betölti a 18. életévét.

Központi munkaügyi kollégiumok

(Polgári ügyek) (a 62/2013. sz. törvény 126. cikke)

a munkafeltételek kollektív szabályozása nem adminisztratív eszközeinek érvénytelenítéséhez és értelmezéséhez kapcsolódó kérdések;
a munkáltató és a munkavállaló közötti kapcsolatokról és a munkaszerződés kötése céljából létesített kapcsolatokról eredő kérdések;
a munkabalesetektől és foglalkozási megbetegedésekből eredő kérdések;
a munkabalesetet vagy foglalkozási megbetegedést elszenvedettek részére nyújtott gondozással, kórházi ügyekkel, a kórházi szolgáltatások során biztosított gyógyszerellátással, protézisekkel és ortopédiai eszközökkel, vagy bármely más, a javukra nyújtott vagy fizetett szolgáltatásokkal kapcsolatos kérdések;
a szakszervezetek vagy munkajogi jogszabályok alkalmazásából fakadó kötelezettségek megkerülése céljából bármely felelős szerv által aláírt intézkedés és szerződés érvénytelenítése iránt indított perek;
a jogszabályok értelmében munkaszerződéssel egyenértékűnek tekintett szerződésekből fakadó ügyek;
a képzési és gyakoronoki szerződésekből fakadó ügyek;
az azonos szervezeti egység által alkalmazott munkavállalókkal kapcsolatos kérdések a munkaviszonyuk során együttesen hozott fellépésekből származó jogok és kötelezettségek tekintetében, vagy amelyek az egyikük által kötelezettségteljesítés során vagy annak kapcsán elkövetett jogellenes cselekedetből származnak; e tekintetben a büntetőjogi felelősséghez kapcsolódó polgári jogi felelősségre nézve a büntetőbírók rendelkeznek hatáskörrel;
a társadalombiztosítási intézmények között felmerülő kérdések, vagy a családi ellátásokat és a kedvezményezettek érintő kérdések, bármely félnek a jogszabályokban, szabályzatban vagy törvényben foglalt jogai, hatáskörei és kötelezettségei vonatkozásában; ez nincs kihatással a közigazgatási és adóügyi bíróságok hatáskörére;
a szakszervezetek és a tagjaik, vagy az általuk képviselt személyek, vagy a határozataikkal érintett személyek között felmerülő kérdések, bármely félnek a jogszabályokban, szabályzatban vagy törvényben foglalt jogai, hatáskörei és kötelezettségei vonatkozásában;
a társadalombiztosítási intézmények vagy szakszervezetek felszámolása és vagyonának felosztásával kapcsolatos ügyek, amikor nincs ezt megakadályozó jogszabályi rendelkezés;
a társadalombiztosítási intézmények vagy szakszervezetek között az egyik fél jogszabályban, szabályzatban vagy törvényben foglalt jogai, hatáskörei és kötelezettségei fennállásának, terjedelmének vagy jellegének kérdései, ha ezek kihatással vannak a másik félre;
a határozataikon vagy más végrehajtási rendelkezéseiken alapuló végrehajtások, a más bíróságok részére biztosított hatáskör tiszteletben tartása mellett; munkaviszonnyal kapcsolatos kérdések a felek között, vagy a felek egyike és egy harmadik fél között, ha a munkaviszonnyal kapcsolatos jogviszonyból erednek, és ha a keresetet egy másik olyan keresettel együtt nyújtják be, amelyre a munkaügyi bíróságnak közvetlen hatásköre van;
az előző pontban hivatkozottak szerint a keresethez kapcsolódó viszontkeresettel összefüggő kérdések, kivéve, ha kártérítésről van szó, amely esetben nincsen szükség ilyen kapcsolatra;
sztrájkokkal kapcsolatos polgári jogi ügyek;
a munkavállalói tanácsok és az egyes koordinációs tanácsok, a társaság vagy a társaság munkavállalói között felmerülő ügyek;
a szakszervezetek, munkáltatói szövetségek és munkavállalói tanácsok alapokmánya, alapszabálya (annak változásaival együtt), működése és megszűnése jogszerűségének ellenőrzésével kapcsolatos valamennyi kérdés;
más kérdések, amelyeket jogszabály a munkaügyi bíróságok hatáskörébe utal.

(A szabálysértésekkel összefüggésben)

a közigazgatási hatóság által munkaügyi és szociális biztonsági kérdésekkel összefüggő szabálysértési eljárásban hozott határozat elleni fellebbezés elbírálása.

Kereskedelmi központi kollégiumok (a 62/2013. sz. törvény 128. cikke)

a fizetésképtelenségi eljárások és a gazdasági társaság helyreállítására irányuló különös eljárások;
a társaság létesítő okirata nemlétezésének, érvénytelenségének vagy semmisségének kimondására irányuló eljárások;
a társaságon belüli jogok gyakorlásához kapcsolódó eljárások;
a társasági határozatok felfüggesztésére és megsemmisítésére irányuló eljárások;
a társaságok bíróság által elrendelt felszámolása iránti keresetek;
az európai részvénytársaság felszámolására irányuló eljárás;
a holdingtársaságok bírósági felszámolása iránti keresetek;
a cégnyilvántartási kódexben szereplő eljárások;
a hitelintézetek és a pénzügyi vállalatok felszámolása iránti keresetek;

az előző pontokban említett jogorvoslatokkal, ügyekkel, eljárásokkal és felülvizsgálatokkal kapcsolatos kérdések, egyesített eljárások, és az azok során hozott határozatok végrehajtása.

a cégjegyzék hivatalvezetőinek határozatai elleni fellebbezések;

a hivatalvezetők által a cégek felszámolása és megszüntetése iránti közigazgatási eljárások keretein belül hozott határozatok elleni kifogások.

Központi végrehajtási kollégiumok (*Juízos centrais de execução*) (a 62/2013. sz. törvény 129. cikke)

A polgári végrehajtási eljárások, az alábbiak kivételével: a szellemi tulajdonnal foglalkozó bíróságra, a versenyjogi, szabályozási és felügyeleti bíróságra, a tengerészeti bíróságra, a családjogi és fiatalkorúakkal foglalkozó kollégiumokra, a munkaügyi kollégiumokra, a kereskedelmi kollégiumokra ruházott hatáskörök, valamint a büntetőjogi kollégiumok által hozott határozatok végrehajtása, amelyek a büntető perrendtartás szerint nem indíthatók meg polgári kollégium előtt.

A TÁGABB ILLETÉKESÉGGEL RENDELKEZŐ BÍRÓSÁGOK

Szellemi tulajdonnal foglalkozó bíróság (*Tribunal da propriedade intelectual*) (a 62/2013. sz. törvény 111. cikke)

a szerzői joggal és a szomszédos jogokkal kapcsolatos eljárások;

az ipari tulajdonnal kapcsolatos eljárások;

az érvénytelenítés és a megsemmisítés iránti keresetek az iparjogvédelmi törvénykönyvben foglaltak szerint;

az Ipari Tulajdon Nemzeti Intézete (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) azon határozatai ellen benyújtott fellebbezések, amelyek:

iparjogvédelmi jogok megadása vagy elutasítása, átruházásokra, engedélyekre vagy elavulás megállapításával kapcsolatos nyilatkozatokra vonatkozó, vagy tárgya iparjogvédelmi jogokat érintő, módosító vagy megszüntető intézkedések;

a Nemzeti Iparjogvédelmi Intézet (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) által szabálysértési eljárásban hozott határozat – vagy bármely egyéb, jogorvoslattal támadható intézkedéssel – elleni fellebbezés vagy felülvizsgálat;

megállapítási keresetek, ha az ügy középpontjában internetes doménnevek állnak;

a Nemzeti Alapítvány a Számítástechnikai Tudományért (*Fundação para a Computação Científica Nacional*) – mint a .PT doménnevek nyilvántartásba vételéért felelős szerv – által .PT doménnev nyilvántartásba vételéről, annak elutasításáról vagy doménnev eltávolításáról hozott határozata elleni fellebbezések;

keresetek, amelyekben az ügy középpontjában vállalkozások vagy cégek nevei állnak;

a Nyilvántartások és Cégjegyzők Intézete (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P.*) által a vállalkozások nevének és a cégnevek – a jogi személyek nemzeti jegyzékére vonatkozó jogi szabályok (*Registo Nacional de Pessoas Colectivas*) szerinti – elfogadhatósága tárgyában hozott határozata elleni fellebbezés;

keresetek, amelyekben az ügy középpontjában az ipari tulajdonnal kapcsolatos tisztességtelen verseny áll;

a bizonyítékok megszerzésére és megőrzésére, valamint a tájékoztatásra szolgáló intézkedések, ha azok a szellemi tulajdonjogok és a szerzői jogok védelme érdekében szükségesek;

kapcsolódó kérdések, egyesített eljárások és a határozatok végrehajtása az előző pontokban említett keresetek és fellebbezések során.

(Verseny-, szabályozási és felügyeleti bíróság) (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*) (a 62/2013. sz. törvény 112. cikke)

Az alábbi szervek által kibocsátott és jogorvoslattal támadható határozatok, végzések és szabálysértési eljárásban hozott intézkedések elleni fellebbezések elbírálása, azok felülvizsgálata és végrehajtása:

a Versenyhatóság;

a Nemzeti Hírközlési Hatóság;

a Portugál Nemzeti Bank;

az Értékpapírpiaci Hatóság;

a Médiaszabályozó Hatóság;

a Portugál Biztosítási Intézet;

más független közigazgatási szervek, amelyek szabályozó és felügyeleti feladatokat látnak el;

fellebbezés, felülvizsgálat és végrehajtás:

a versenyhatóság által közigazgatási eljárásban hozott, a versenyjogi szabályok szerinti határozat ellen;

olyan miniszteri rendelet ellen, amely kivételes jelleggel engedélyezi a vállalkozásoknak a versenyhatóság határozata által tiltott összefonódását;

a versenyhatóság más határozatai ellen, amelyek esetében fellebbezésnek a versenyjogi szabályokban foglaltak szerint helye van;

az előző pontokban említett jogorvoslatokkal, ügyekkel, eljárásokkal és felülvizsgálatokkal kapcsolatos kérdések, egyesített eljárások, és az azok során hozott határozatok végrehajtása.

Tengeri Bíróság (*Tribunal marítimo*) (a 62/2013. sz. törvény 113. cikke)

hajók, csónakok és más úszó eszközök által okozott vagy elszennvedett, illetve ezek tengeri használatából eredő károk megtérítése az általános jogi szabályok szerint;

hajók, csónakok vagy más úszó eszközök építésére, javítására, beszerzésére vagy értékesítésére vonatkozó szerződésekkel kapcsolatos ügyek, feltéve, hogy azokat tengeri használatra szánják;

tengeri, kombinált vagy multimodális szállításra kötött szerződésekkel kapcsolatos ügyek;

a folyami vagy csatornán történő szállításra kötött szerződésekkel kapcsolatos ügyek a belvízi hajózási útvonalakat érintő tengeri joghatósági területekre vonatkozó korlátokon belül, valamint a jogszabályokban meghatározott, a mederrel és a vízpártal kapcsolatos ügyek;

a hajók, csónakok és más úszó eszközök tengeri használatára kötött szerződésekkel, nevezetesen a bérleti és a pénzügyi lízingszerződésekkel kapcsolatos ügyek;

a tengeri használatra szánt hajók, csónakok vagy más úszó eszközök, valamint a rakományuk biztosítására irányuló szerződésekkel kapcsolatos ügyek;

a hajókat és csónakokat terhelő jelzálloggal és zálogjogokkal kapcsolatos ügyek, valamint az úszó eszközökön és a rakományukon fennálló dologi biztosítékok;

a hajókra, csónakokra és más úszó eszközökre, valamint a rakományukra vonatkozó speciális eljárások;

hajókra, csónakokra és más úszó eszközökre, a rakományaikra, készpénzükre és egyéb, a hajókhoz, csónakokhoz és más úszó eszközökhöz tartozó vagyontárgyakra vonatkozó ideiglenes intézkedés iránti eljárás, tovább a kikötőmesterekhez intézett, az ilyen intézkedések tárgyát képező vagyontárgyak eltávolításának megakadályozására vonatkozó előzetes kérelem;

közös vagy különös hajókár, ideértve a tengeri használatra szánt más úszó eszközökben okozott károkat is;

a tengeri segítségnyújtással és mentéssel kapcsolatos ügyek;

a vontatási szerződésekkel és járművezetési szerződésekkel kapcsolatos ügyek;

a törmelék eltávolításával kapcsolatos ügyek;

a bíróság hatáskörébe tartozó tenger és más vízfelület szennyezéséből fakadó polgári jogi felelősség;
a halászathoz vagy tenger gyümölcsei, kagylók és tengeri növények begyűjtéséhez használt felszerelés vagy eszközök, hajóhorgonyok, halászhorgok, eszközök, erőforrások és más, navigációhoz vagy halászathoz alkalmazott eszközök használata, elvesztése, megtalálása vagy felhasználása, továbbá az ilyen tárgyakban vagy ilyen tárgyak által okozott károk;
a tengeri közterület vagyontárgyaiban okozott károk;
a tengerből partra mosott áruk és tárgyak vagy más maradványok tulajdonjoga és birtoklása, amelyek a tengerfenéken vagy tengerfenékben hevernek, vagy amelyek a belföldi vizekből származnak vagy ott létezhetnek, ha ezek tengeri érdekeket érintenek;
lefoglalások;
a kereskedelmi tengerjoggal kapcsolatos ügyekben minden általános kérdés;
a tengeri közigazgatási szabálysértési eljárásokban kiszabott kikötőmesteri határozatok elleni fellebbezések;
az előző pontokban említett jogorvoslatokkal, ügyekkel, eljárásokkal és felülvizsgálatokkal kapcsolatos kérdések, egyesített eljárások, és az azok során hozott határozatok végrehajtása.

A MAGASABB FOKÚ BÍRÓSÁGOK

Fellebbviteli bíróságok (a 62/2013. sz. törvény 67. cikke)

Másodfokon a fellebbviteli bíróságok polgári ügyekkel, büntetőügyekkel, szociális ügyekkel, családjogi és ifjúságvédelmi ügyekkel, kereskedelmi ügyekkel, szellemi tulajdonnal foglalkozó kollégiumokra és versenyjogi, szabályozási és felügyeleti kollégiumokra tagolódnak. Ugyanakkor a szociális, a családjogi és ifjúságvédelmi, a kereskedelmi, a szellemi tulajdonnal foglalkozó és a versenyjogi, szabályozási és felügyeleti kollégium létrehozása az ügyek mennyiségétől és összetettségétől függ.

Legfelsőbb Bíróság (*Supremo Tribunal de Justiça*) (a 62/2013. sz. törvény 47. cikke)

A legutolsó fokon eljáró Legfelsőbb Bíróságon polgári ügyekkel, büntetőügyekkel és szociális ügyekkel foglalkozó kollégium működik.

Vonatkozó jogszabályok

Polgári perrendtartás

A 62/2013. sz. törvény

A munkaügyi bíróságokról szóló törvény

A fizetésképtelenségről és a vállalati helyreállításról szóló törvénykönyv

Figyelmeztetés

A kapcsolattartó pontot, a bíróságokat, egyéb szerveket és hatóságokat nem kötik a jelen tájékoztatóban foglalt információk. A hatályos jogszabályok szövegét és azok későbbi módosításait is tanulmányozni kell.

Utolsó frissítés: 25/01/2022

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.